

Aurelius Augustinus 354. november 13-án született Észak-Afrikában, egy numídiái kisvárosban, Tagastéban (a mai Algéria keleti részén). Valószínűnek látszik, hogy a kisbirtokos család római eredetű volt, sorsuk azonban egyre rosszabbra fordult, mert a birodalom egyre súlyosabb terheket rótt rájuk is az adókkal. Ágoston ezért a tanulmányait csak egy jótevő támogatásával fejezhette be, ami önérzetében nagyon sértette.

Atyja, Patricius nem volt keresztény, egész haláláig katechumen maradt, s csak közvetlenül a halála előtt keresztelkedett meg, ami akkoriban nem volt ritkaság. Indulatos, féktelen természetével nagyon sok bánatot okozott a feleségének, Mónikának, aki talpig keresztény asszony volt.

Ágoston szellemének elevensége nagyon korán megmutatkozott. Rendkívül temperamentumos természetet örökölt, nagy volt a fogékonysága is, s ennél csak fegyelmezetlensége volt nagyobb. Diákkorában túlságosan tudatában volt annak, hogy neki a tanulás nem okoz nehézséget. Az első éveket Tagastéban töltötte, később Madaurában egy grammatikus iskoláját látogatta, hogy majdan rétor lehessen belőle. Homérosz és a görög szerzők általában nem hagytak benne mély nyomokat, Vergilius azonban elindította képzeletének szárnyalását. Úgy együtt érzett a hőseivel, hogy Dido királynő szomorú sorsát megsiratta.

Amikor tizenhat éves lett, elfogyott a pénz, és haza kellett térnie Tagastéba. A tétlenség, amelybe kényszerült, nem volt rá jó hatással: rossz baráti körbe került. 371-ben folytathatta tanulmányait: Karthágóba ment, ahol retorikai és jogi előadásokat hallgatott. Itt ismerkedett meg egy számunkra ismeretlen nővel, akivel életközösséget kezdett, és született egy fiuk, akit Deodatusnak neveztek el. Az asszony miatt Ágoston sokáig Karthágóban maradt. A tanulásban elért sikerei felfuvalkodottá tették, anyja vallásosságát „dajkamesének” tartotta. De a hitetlenségben soha nem talált nyugalmat: a szíve mélyén állandóan valami alapvető nyugtalanság élt, ez hajszolta, anélkül, hogy észrevette volna benne Isten kezének működését. Közben Cicerót olvasta, felébredt benne a bölcsesség szeretete. Majd kezébe került a Szentírás, de ezt is, mint a többi egyházi szerzőt, köztük Jeromost, bárdolatlan nyelvezete miatt

félretette.

Nem sokkal ezután a manicheus tanítás hálójába került. A manicheusok a világban tapasztalható sok rosszat azzal magyarázták, hogy két alapvető elve van mindennek: egy jó és egy rossz, és ez a két elv magyarázza az egész világot. Ez a Közép-Ázsiából származó, vallásos színezetű filozófia kétszáz évvel korábban szivárgott be a Földközi- tenger medencéjébe, és súlyos összecsapások történtek képviselői és a kereszténység között. Ágoston eleinte lelkesedett a manicheizmusért, aztán egyre inkább szabadulni próbált belőle, mert hamarosan észrevette a manicheus elméletek mágikus homályosságát és erkölcsi romlottságát. Nyugtalan szelleme sokkal igényesebb volt és az emberi létre vonatkozó kérdései sokkal inkább a lényegre irányultak, semhogy egy ilyen mitikus elgondolásban hosszasan megnyugvást lelt volna. Közben tanár lett Tagastében, ahol tizenhárom éven át tanított. Karrierje gyorsan ívelt fölfelé: a kis provinciabeli városból előbb Karthagóba, majd Rómába, végül 384-ben a birodalom akkori fővárosába, Milánóba került. Tanítványai csodálták, ő pedig értett hozzá, hogyan bilincselheti magához a hallgatóságot. Ez természetesen nem zárta ki, hogy olykor ki ne fütyüljék a diákjai. Ágostonban semmi nem hiányzott abból a kelléktárból, ami az ifjúság vonzásához szükséges: koraérett, képzett, mesteri szónok volt, és nagyon éles elmével volt megáldva. Tanári sikerei feledtették korábbi szegénységét, sőt, egyre büszkébb lett önmagára. Rómában már azért kilincsel, hogy valahol kormányzói hivatalt kapjon. De mindezek ellenére sem nyugalmat, sem megelégedettséget nem érzett, csak hányódott titokzatos vágyai és váramozásai, a test és a lélek között. „Két ember van bennem...”

Milánó lett Istenhez vezető útjának döntő állomása. Mónika utánajött és rávette, hogy szakítsa meg kapcsolatát Deodatus anyjával. Vajon Ágoston valóban szerette ezt az asszonyt? Vallomásaiban sehol nem ejt róla egy gyengéd szót -- ámbár ez még nem bizonyít semmit. Úgy tűnik azonban, hogy a férfi és a nő kapcsolatában csak a testi oldalt látta, s ez mindvégig képtelenné tette arra, hogy a házasság teológiájával részletesen foglalkozzék, és megadja az igaz szerelemnek azt az értékelést, amelyet megérdemel. A szerelemtől csak saját ifjúkorának tapasztalatai alapján tudott szólni.

Akkoriban Ambrus püspök (lásd december 7-én) Milánóban naponta prédikált. Ez a római arisztokrata, aki a kicsinyek és szegények pásztora lett, magával ragadó szónoki képességét és kiemelkedő műveltségét püspökként is megőrizte, és ezzel nagy hatással volt Ágostonra. A rétor-tanár Ágostont először a püspök nyelvezete ragadta meg, emiatt kezdte rendszeresen hallgatni. Micsoda szónok! Ám a szónok szavai által az evangélium szólt, és behatolt az ifjú afrikai szívébe. Lelki-szellemi fejlődésére végül Plotinosz olvasása volt még nagy hatással, de egyelőre a siker, a pénz és a házasság még mindig erősebben vonzotta.

Közben egyre szaporodtak a jelzések, amelyek Isten felé terelték lépéseit. Mélyen megrendítette Remete Szent Antal élete (lásd január 17-én), amelyet Szent Atanázról olvasott, és meglátta benne a szerzetesség ideálját. Egyre inkább érlelődött benne a megtérés gondolata, de az utolsó lépést Istennek kellett megtennie. Ágoston ezt soha nem felejtette el, akkor sem, amikor később püspökként a pelagiánusokkal vitatkozott.

A Vallomásokban így olvashatjuk a jelenetet: Kereste a magányt, ezért egyik milánói barátjának kertjébe húzódott vissza. Sírt, mert a szívét egymással ellentétes erők feszítették, és imádkozott, sőt kiáltozott kilátástalanságában: „Meddig még, Uram?” A zsoltáros szavában újra meg újra magára ismert. És akkor váratlanul meghallott egy vékony gyermekhangot, amely ezt ismételgette: „Tolle-lege, tolle- lege”, azaz „Fogjad-olvasd, fogjad-olvasd”. Kezébe vette az előtte fekvő Szentírást és ennél a helynél ütötte fel: „Vessetek véget a kicsapongásnak és a tobzódásnak, a civakodásnak és a versengésnek. Öltsetek magatokra Urunkat, Jézus Krisztust, és ne dédelgessétek a testeteket, nehogy bűnös kívánságokra gerjedjen” (Róm 13,13).

Ez Isten válasza volt a kiáltásokra és békét, megnyugvást adott Ágoston szívének: „Úgy áradt szívembe a szó, mint az erős fény, amely elűzött minden bizonytalankodást és sötétséget.” Az út, amely harminckét évig tartott, elvezette az Úrhoz. Hosszúnak tűnt, de a felfedezést, Krisztus megtalálását úgy őrizte a szívében ezek után mint a hála kiapadhatatlan forrását. Ez vallomásainak alaptémája: „Oly későn szerettelek meg Téged, te mindig új és régi Szépség, későn szerettelek meg. De hogyan történhetett ez: Te bennem voltál, és én kívül voltam saját magamon. Hívtál engem, és a kiáltásod legyőzte a süketségemet; felragyogtál, és fényességed elűzte vakságomat; illatod felhője felgomolygott és belélegeztem, és most epedek utánad; megízleltelek, és most éhezem és szomjazom Rád; megérintettél, és fellángoltam a békeességért, amely Tőled való.”

Előadásait ezután még néhány hétig folytatta, aztán lemondott tanári állásáról. Édesanyjával, a fiával és néhány barátjával együtt visszavonult Cassiacumba, amely Milánótól északra fekszik mintegy harminc kilométernyire. Egyik barátjának volt ott birtoka. 387. április 23-án, húsvét vigiliáján Ambrus püspök megkeresztelte.

Édesanyja, Mónika a hazafelé vivő úton meghalt Ostiában. Maga Ágoston a következő év őszén látta meg újra a szülőföldjét. Mindenét eladta és barátaival szerzetesi életet kezdett, éppen úgy, mint Nagy Szent Vazul. Életük elmélyült imádságból, aszkézisből, filozófiai és vallásos tárgyú beszélgetésekből állt. Ez a szakasz három évig tartott (388--391). Jelet várt Istentől, hogy hogyan folytassa tovább az életét, s olyan jelet kapott, amit nem várt.

Egy napon Hippóban (a mai Bone) a templomban volt. A város öreg püspöke, Valerius éppen arról beszélt a híveknek, hogy válasszanak ki maguk közül egy férfit, aki papként a segítőtársa legyen, főként a prédikálásban. A jelenlévők észrevették Ágostont, s egyszer csak felhangzott és egyre erősebben zengett a szó a hívek körében: „Ágoston legyen a pap!” A jelölt tiltakozott, mentegetőzött, sírt, de hiába, a szentelése eldöntött kérdés volt.

Ezzel az aszkézisnek egy olyan formája jelent meg az életében, amelyre a sokféle lehetőség között töprengve egyedül nem vágyott. Azt jelentette ugyanis a papsága, hogy fel kellett adnia kedvelt tanulmányait, a szemlélődő életet, el kellett búcsúznia a barátaitól - - mindezt egy nagyon fáradságos szolgálat kedvéért. De éppen ez a lemondás tette számára lehetővé, hogy a testvérek szolgálatában mélyebben megértse Krisztus misztériumát, Krisztusét, aki ezzel a kicsi, lármás hippói emberekből álló egyházzal is egy testet alkot.

Új feladata arra ösztökelte, hogy szemlélődését és tanulmányait a Szentírásra, a Hagyományra, teológiai és lelkipásztori kérdésekre irányítsa. Harmincöt éves volt ekkor.

Öt évvel később meghalt Valerius püspök, és Ágoston követte őt a püspökségben. Hippó akkor Észak-Afrika második legjelentősebb városa volt. Ágoston hatása pedig messze túlsugárzott a város határán: hamarosan ő lett az egész észak-afrikai püspökkollégium feje, sőt, az egész Egyház teológiai öntudata és lelkiismerete. De azért mindenekeelőtt a hippói egyház szolgálatában élő püspök volt. „Nem elnökölni, hanem szolgálni” -- így határozta meg többször is a püspöki hivatalt. Papjaival, diákonusaival és klerikusaival szigorú szabályzat szerint, kolostori közösségben élt. A szerzetesi élet mindvégig a szeme előtt lebegett, ez az életmód pedig bizonyos aszkézist, szegénységet és elzártságot követelt. Ezért mindazok, akik vele együtt éltek, vagyonukról lemondtak, és átadták a közösségnek.

Napról napra végezte a liturgiát és szolgáltatta ki a szentségeket. Vasárnaponként és ünnepeken prédikált, gyakran naponta kétszer is. Közel ezer ilyen beszéde maradt ránk, és valamennyi arról tanúskodik, hogy Ágoston rendkívüli módon ismerte a Szentírást. Emellett a katechumenokat fel kellett készítenie a keresztségre, gondoskodnia kellett a hippói egyház javainak kormányzásáról, igazságot is kellett szolgáltatnia peres kérdésekben, foglalkoznia kellett a szegények és árvák gondjaival, és meg kellett szerveznie a városban a karitatív tevékenységet. Gyakran emlegette, hogy „összeroskad a püspökség gondjai alatt”.

A püspöki teendők ellátása mellett nem hanyagolta el a teológiát sem. Mikor meghalt, 113 könyv és 218 levél maradt utána. Ezekben az írásokban követni lehet az egyetemes és az

afrikai egyház összes korabeli vitáját. Különösen sok nyomot hagyott bennük a donatista szakadás és a pelagianizmus eretneksége. Az előbbi az afrikai egyház egységét bontotta meg, az utóbbi a kegyelemtan területén hirdetett tévtanításokat. A teológiai művek írása közben is az a cél vezette Ágostont, hogy korának és a jövőendő Egyháznak szolgálatára legyen. Igaz, saját kora teológiai problémáit oldozgatta, de mindenütt olyan szellemi-lelki tapasztalatok mutatkoznak meg műveiben, amelyek minden kor hívőjéhez szólnak.

426-ban Ágoston segédpüspököt vett maga mellé. A vandálok már három hónapja ostromolták Hippót, amikor meghalt 430. augusztus 28-án. A város eleste után holttestét először Szardínia szigetére vitték, majd Luitprand 722-ben átvitette Páviába.

Kevés olyan alakja van a keresztény ókornak, aki annyira ismerős lehetne számunkra, mint a Vallomások szerzője, Szent Ágoston. Ennek magyarázata az, hogy ritka a világirodalomban az olyan mű, amely annyira hűséges képet rajzol alkotójáról, mint a Vallomások.

Későbbi aszketikus szigorát és jámborságának néhány kevésbé érthető megnyilvánulását az a hosszú út magyarázza, amellyel rátalált az Igazságra. Ifjúkorának szerelmi kapcsolata magyarázza szinte haragos indulatát, amellyel haláláig szembefordult az érzékiséggel és a testtel. Utolérhetetlen módon írta le Istenhez vezető útját. Vázolja Istennek azt a felfedezését, amely „abban a mélységben történik, amely mélyebb, mint minden bennem lévő mélység, és magasabb, mint minden bennem lévő magasság.”

Misztikus tapasztalatait olyan formulába foglalta össze, amely később Pascalnál visszhangzik: „Isten és a lélek! Más semmi? Igen, más semmi!”

Gondolkodásának és jámborságának végső gyökerei személyes tapasztalatába mélyednek. Isten iránti szeretete abban a finom szeretetben fejeződik ki, amellyel „Krisztusnak szolgál a tagjaiban”, de e tagokat azzal a szeretettel szereti, amellyel Krisztus szerette őt. Mindeneket Istenért szeret, aki maga a szeretet. Önmagát úgy írja le, mint aki Isten sátorában áll, „magával ragadja egy belső muzsika és annak csodálatos összhangja”, amelytől a test és a vér háborgása elcsendesül, és „az Isten házába vivő útra vezérli”. Azt azonban tudja, hogy az elragadtatás csak egy pillanatig tart, ezért sóhajtozik törékeny testének terhe alatt, és mégis szárnyal a remény. Gyakran mondta: „Menj és énekelj, mert Isten áll ennek az útnak a végén!”

Augusztus 28. - Szent Ágoston

Írta: Administrator

2016. augusztus 27. szombat, 07:49

Ezek ennek a rendkívüli embernek a lényeges vonásai, akiről tudnunk kell, hogy lehetetlen formulákba szorítani, mert sokkal gazdagabb minden formulánál; túlságosan őszinte és lebilincselő ahhoz, hogy meg ne bocsátanánk neki korlátait és túlzásait.

Victorius Vitensis az 5. század végén tanúskodik arról, hogy Szent Ágostont Hippóban augusztus 28-án temették el. Rómában legkésőbb a 8. század óta ezen a napon ülik ünnepét.